

SEBAHODNOTENIE DIGITÁLNEJ PRIPRAVENOSTI ŠKÔL

Slavomír Kachman

Interné hodnotenie ako cesta ku kvalite školy

RAABE

MGR. SLAVOMÍR KACHMAN

SEBAHODNOTENIE DIGITÁLNEJ PRIPRAVENOSTI ŠKÔL

Interné hodnotenie
ako cesta ku kvalite školy

RAABE

Dr. Josef Raabe Slovensko, s. r. o.

Odborné nakladateľstvo

Člen skupiny KLETT

Heydukova 12 – 14, 811 08 Bratislava

Telefón: 02/3266 1840

E-mailová adresa: raabe@raabe.sk

www.raabe.sk

www.skolskyportal.sk

Konateľ spoločnosti: Mgr. Miroslava Bianchi Schrimpelová

Copyright:

© Dr. Josef Raabe Slovensko, s. r. o., 2021

© Autor

Všetky práva vyhradené.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto diela nesmie byť reprodukováná alebo prenášaná v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom, elektronickým alebo mechanickým vrátane fotokópií, nahrávaním alebo akýmkoľvek dostupným prenosom informácií bez písomného súhlasu nakladateľstva Dr. Josef Raabe Slovensko, s. r. o., okrem recenzií, kde sú citované krátke pasáže na účely zaradenia recenzie do časopisu, novín alebo vysielania.

Autor:

Mgr. Slavomír Kachman

Manažér projektu:

PaedDr. Ingrid Kováčová

ISBN 978-80-8140-516-7

Vydanie: 2021 | prvé

Obsah	Strana
Použitie grafické symboly	4
1. Vysvetlenie pojmov – interná a externá evaluácia školy . .	5
2. Sebahodnotením ku kvalite vzdelávania	8
3. Využitie výsledkov interného hodnotenia	12
4. Stručný prehľad sebahodnotenia škôl v rámci Európy . .	15
4.1 Podporné opatrenia a prostriedky dostupné interným hodnotiteľom	22
4.2 Využitie výsledkov interného hodnotenia	25
5. Pohľad Európskej únie na tému digitálnych zručností vo vzdelávaní	28
5.1 Začiatky výskumu a podpory sebahodnotenia škôl zo strany Európskej únie	28
5.2 Stanovenie digitálnej kompetencie	31
6. Podporovanie rozvoja digitálnych zručností zo strany Európskej únie	34
6.1 Čo sa zmenilo vo vzťahu k predchádzajúcemu rámcu kľúčových kompetencií z roku 2006?	36
6.2 Kríza ako urýchľovač zmeny	42
7. SELFIE – nástroj na sebahodnotenie digitálnej pripravenosti školy	45
7.1 SELFIE na Slovensku	47
7.2 SELFIE pre učiteľov	49
8. Záver	50
Zdroje	52

Použité grafické symboly

Paragraf naznačuje, že v danom odseku sa spomínajú **zákony a právne predpisy** k danej téme.

Týmto symbolom sa označujú **otázky, ktoré sú zodpovedané v príslušnom článku.**

Výkričník upozorňuje na **veľmi dôležité informácie.**

Žiarovka označuje **tipy a rady.**

Skratka napríklad poukazuje na **konkrétne situácie z praxe.**

Priestor na **poznámky.**

1. Vysvetlenie pojmov – interná a externá evaluácia školy

Hodnotenie (alebo evaluácia) **škôl** sa zameriava na činnosti vykonávané zamestnancami škôl bez zreteľa k osobnej zodpovednosti zamestnancov za ich výkon. Účelom je zlepšiť kvalitu školy a/alebo výsledky žiakov.

Evaluácia škôl môže byť externá alebo interná.

Externá evaluácia škôl je vykonávaná hodnotiteľmi, ktorí podávajú správu niektorému z orgánov školskej správy a nie sú pritom priamo zapojení do činnosti hodnotených škôl. Táto evaluácia zahŕňa široký okruh činností školy, od výučby po všetky aspekty riadenia školy.

Hodnotitelia môžu patriť do zodpovednosti (miestneho, regionálneho alebo centrálného) orgánu v oblasti vzdelávania zodpovedného za jednotlivú školu, v tomto prípade ide o externé hodnotenie, alebo inými slovami **hodnotenie zrealizované osobou, ktorá nie je priamo zainteresovaná do aktivít hodnotenej školy**.

V rámci objasnenia pojmov je potrebné rozlíšiť termíny: **autoevaluácia** – hodnotitelia posudzujú splnenie úloh, ktoré sami vykonávajú a **interné hodnotenie** – hodnotenie formulujú jednotlivci alebo skupina osôb zamestnancov alebo žiakov školy a patria sem všetky typy hodnotenia vykonávané samotnou školou).

Pojem interného hodnotenia postupne „dozrieva“ tak, aby nezahrňoval iba rozsah úloh, ktoré škola plnila, ale aby znamenal aj aktívne zapájanie sa celej školskej komunity do hodnotiaceho procesu.

Interná evaluácia škôl je vykonávaná osobou alebo skupinami osôb, ktoré sú priamo spojené s danou školou. Je to proces, ktorý realizujú školy, aby vyhodnotili vlastnú činnosť.

Primárne ho vykonávajú zamestnanci školy (riaditeľ školy, pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci) a v niektorých prípadoch v spolupráci s ďalšími zainteresovanými osobami – žiakmi, rodičmi alebo členmi miestnej komunity.

Predmetom hodnotenia môže byť tak ako pri externej evaluácii škôl akýkoľvek aspekt školského života, teda prístup k administrácii, aspekty efektivity správy a riadenia školy a samozrejme samotné vzdelávanie.

Interná evaluácia škôl je proces, ktorý školy samy iniciujú a uskutočňujú s cieľom zhodnotenia kvality vzdelávania, ktoré poskytujú.

Interné a externé hodnotenie vždy zahŕňa štyri stupne:

- zber aktuálnych informácií,
- posudok,
- návrh hodnotiacej správy,
- implementácia zmien.

Okrem toho sa rozlišujú metódy, postupy a pridelené úlohy externým a interným hodnotiteľom.

V externom hodnotení sa hlavný dôraz kladie na posudok.

Ten by mal poskytovať spätnú väzbu najmä pre školu, ale veľmi často aj pre ústrednú školskú správu.

V internom hodnotení sa hlavný dôraz kladie na zmenu.

Medzi bodmi, ktoré určujú kritériá hodnotenia, sú veľmi často ciele alebo vzdelávacia politika, ktoré si stanovuje škola.

Interné hodnotenie pomáha nájsť prostriedky na zmenu v rámci príslušnej školy.

Je nástrojom na zlepšenie kvality školy.

Na druhej strane externé hodnotenie umožňuje zachovanie kvality, pokiaľ sa zabezpečí, že škola skutočne realizuje proces zmeny.

Je nástrojom na zabezpečenie kvality školy.

Na **centrálnej úrovni** môžu byť zistenia z internej evaluácie využité ako podklad k rozhodnutiam, napríklad **o výbere tém ďalšieho vzdelávania** zamestnancov alebo o pridelení zdrojov.

Môžu tiež orgánom školskej správy umožniť šíriť **príklady dobrej praxe**.

---

2. Sebahodnotením ku kvalite vzdelávania

Interná evaluácia školy je dôležitý spôsob, ako zlepšiť organizáciu školy a jej fungovanie, ako aj skvalitnenie poskytovania vzdelávania.

Zameriava sa na činnosti vykonávané zamestnancami škôl bez zreteľa k osobnej zodpovednosti zamestnancov za ich výkon.

Evaluácia monitoruje alebo sa snaží zlepšiť kvalitu školy alebo výsledky žiakov.

Hodnotenie poskytovaného vzdelávania žiakom je teda jedným z prostriedkov, ako dosiahnuť skvalitnenie vzdelávania.

Predmety skúmania Tento typ hodnotenia môže mať viac foriem, záleží od predmetov skúmania, či je to:

- proces aktivovaný učiteľmi,
- úlohy zrealizované školou, miestnymi orgánmi, manažmentom školy,
- fungovanie vzdelávacieho systému ako takého,
- výkon žiakov hodnotený jednotlivými učiteľmi alebo národnými orgánmi.

Kritériá interného hodnotenia Kvalita školy nie je absolútnou hodnotou. Nie je možné vyjadriť ju len pomocou určitých charakteristík, ktoré sú merateľné. V tomto kontexte sú za najproblematickejšie považované **kritériá** kvality.

Okrem všeobecne záväzných kritérií vonkajšieho hodnotenia škôl ŠŠI a NÚCEM neexistuje dohoda, ktorá by zaviedla kritériá odrážajúce život školy a jej potreby.

Každé hodnotenie si vyžaduje stanoviť kritériá.

Kritériá hodnotenia sú tvorené dvoma zložkami: **parametrom** (merateľným aspektom hodnotenej oblasti) a **požadovaným štandardom** (referenčnou úrovňou, úrovňou výkonu alebo normou), voči ktorému sa daný parameter hodnotí.

Poskytujú kvantitatívny alebo kvalitatívny základ, z ktorého sa vychádza pri formulácii hodnotenia.

Keď vzdelávacie orgány stanovujú kritériá a procedúry interného hodnotenia, ide tu viac o technickú alebo administratívnu stránku. Tento prístup môže byť zaujímavý, ak interné hodnotenie neslúži priamo škole, ktorej sa to týka, ale namiesto toho je jej zámerom formulovať základ správy o svojich aktivitách pre vzdelávacie authority a ako zdroj použiť výkonnosť svojich žiakov a pod.

Na druhej strane, ak je **účelom** interného hodnotenia zlepšiť kvalitu v škole, vtedy nebude technická stránka tá najlepšia voľba. Je tu možné riziko, že na jednej strane hodnotenie nepokryje tie oblasti, ktoré sú pre danú školu dôležité, a na druhej strane sa škola vyhne sebakritike, keďže sa prezentuje vzdelávacím orgánom v tom lepšom svetle.

Snaha zahrnúť zamestnancov školy do hodnotenia sa zdá byť jedným z kľúčov na zabezpečenie, aby **proces inovácie** bol úspešný, keďže je viac motivujúce, ak jednotlivец, ktorý je súčasťou hodnotenia, sa môže vyjadriť k identifikácii problémov a hľadaniu riešenia.

Účasť na internom hodnotení

Pedagogický zbor školy má najlepšiu pozíciu určiť, ktoré problémy treba riešiť, a vybrať vhodné postupy hodnotenia.

Účasť školskej komunity (riaditeľ školy, pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci) znamená, že problémy môžu byť efektívnejšie identifikované.

Interné hodnotenie sa považuje za komplexný proces, ktorý vyžaduje **odborné vedomosti**, ktorými školskí pracovníci vždy nedisponujú. Sú požadované schopnosti nutné najmä pri hľadaní dôkazov prostredníctvom zhromažďovania informácií a pri interpretácii jednotlivých zistení.

**Účasť učiteľov
je kľúčová**

Kľúčovú dôležitosť v internom hodnotení má aj identifikácia jednotky, ktorá kritériá určuje. **Ak sa tým sleduje zlepšenie kvality rozvoja škôl, je dôležité, aby učitelia, ktorí rozhodujú o tom, čo musí byť hodnotené, zohrávali pri definovaní kritérií kľúčovú úlohu.**

Keď je cieľom interného hodnotenia rozvoj kvality v škole, za efektívny prístup sa považuje zapojenie, účasť čo možno najväčšieho počtu zainteresovaných osôb. Za efektívne sa tiež pokladá, ak má škola z veľkej časti slobodu v rozhodovaní čo bude hodnotiť (a preto si vyberá kritériá) a procedúry, ktoré uplatní.

Skutočnosť, že sa na evaluácii okrem zamestnancov školy zúčastňujú tiež žiaci, rodičia a ďalšie zainteresované osoby, je považovaná za jednu z hlavných charakteristík úspešnej internej evaluácie, pretože podporuje spoločnú zodpovednosť za zlepšovanie škôl.

Účasť členov miestnej komunity v procese internej evaluácie okrem toho môže zabezpečiť väčšiu otvorenosť škôl voči potrebám ich okolia.

**Školenie
k internej
evaluácii**

Školenie je obvykle určené riaditeľom škôl a ich zástupcom, môže sa ale týkať aj učiteľov a v niektorých krajinách tiež iných zamestnancov.

Školenie o internom hodnotení má obvykle formu špeciálnych seminárov, kurzov alebo on-line modulov.

Pokiaľ ide o obsah, zameriava sa najmä na metodologickú podporu vývoja procesov interného hodnotenia a na objas-

nenie významu a používanie údajov o výsledkoch a nástrojov pre analýzu údajov.

Na Slovensku okrem niekoľkých kurzov ďalšieho vzdelávania učiteľov síce neexistujú žiadne špeciálne školenia o internej evaluácii, ale povinné ďalšie vzdelávanie riaditeľov škôl a/alebo ich zástupcov zahŕňa prvky súvisiace s touto témou.

---

3. Využitie výsledkov interného hodnotenia

Potencionálnymi užívateľmi výsledkov interného hodnotenia sú tí, ktorí majú v rámci školy zodpovednosť, bez ohľadu na to, či patria k vedeniu školy, sú v rade školy, sú učiteľmi alebo dokonca rodičmi či žiakmi.

Spôsob využitia výsledkov interného hodnotenia na úrovni školy je do značnej miery ponechaný na zamestnancoch školy.

Vzdelávacie orgány spravidla vydávajú len všeobecné vyjadrenie k využitiu zistení z internej evaluácie na účely zvyšovania kvality škôl.

Výsledkom evaluácie školy, či už internej alebo externej, by však mali byť kroky vedúce k **zabezpečeniu kvality**. Tento komplexný pojem zahŕňa koncepcie, procesy a metódy vytvorené na účely dosiahnutia, udržania alebo zvýšenia kvality školy v určitých oblastiach.

Správa o internom hodnotení sa často spája s návrhom na zlepšenie kvality alebo s určením nových cieľov špecifických pre príslušnú školu.

Výstup interného hodnotenia z pohľadu legislatívy v SR

Na Slovensku je výstupom interného hodnotenia školy **správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl a školských zariadení** (ďalej len „správa“).

Informácie o obsahu týchto autoevaluačných správ sú priamo súčasťou centrálnych predpisov. Konkrétne ide o **vyhlášku č. 435/2020 Z. z. o štruktúre a obsahu správ o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl a školských zariadení** (ďalej len „vyhláška č. 435/2020 Z. z.“), ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2021.

Vykonávaci predpis stanovuje, že správa má okrem iného obsahovať aj **informácie o priestorových podmienkach a materiálno-technických podmienkach školy alebo školského zariadenia** (§ 2 ods. 1 písm. j) vyhlášky č. 435/2020 Z. z.).

Školy tu väčšinou uvádzajú počet jednotlivých predmetových tried, popisujú areál školy a jeho stav. Tiež uvádzajú, akú informačno-komunikačnú technológiu (IKT) majú, v akých počtoch a rovnako jej stav.

Podľa môjho názoru by sa väčšia pozornosť mohla venovať **softvérovému vybaveniu**, nielen IKT.

Aj keď školy v ročnom výkaze o digitálnych technológiách v škole uvádzajú informácie o tom, ktoré projekty/produkty (aplikácie/webové stránky/e-learning) na digitálny vzdelávací obsah (DVO) používajú, v súčasnosti bohužiaľ **neexistuje povinný štandard softvérového vybavenia škôl**, v zmysle jeho využitia na zlepšenie vzdelávania a fungovania školy ako organizácie.

Správa má podľa uvedenej vyhlášky obsahovať aj **informácie o oblastiach, v ktorých škola alebo školské zariadenie dosahuje dobré výsledky, a oblastiach, v ktorých má škola alebo školské zariadenie nedostatky** (§ 2 ods. 1 písm. k) vyhlášky č. 435/2020 Z. z.).

Na tento účel majú školy zvyčajne vypracovanú tzv. SWOT analýzu, čo je nástroj strategického plánovania používaný na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození.

Zo zrušenej vyhlášky č. 9/2006 Z. z. o štruktúre a obsahu správ o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach škôl a školských zariadení „vypadla“ povinná časť o **cieľi, ktorý si škola určila v koncepčnom zámere rozvoja školy na príslušný školský rok, a vyhodnotenie jeho plnenia** (§ 2 ods. 1 písm. n) vyhlášky č. 9/2006 Z. z.). Avšak v novej vyhláške pribudlo, že správa môže ob-

**Aktuálne
zmeny
v legislatíve**